

Видавництво "Світлич" представляє комплект підручників для 4 класу НУШ

Сайт підтримки підручників svitdovkola.org

**Всі підручники
поєднані
тематично**

§16. Усі ми робимо відкриття

- Розкажіть, які відкриття пощастило зробити в житті кожному / кожній з вас. Згадайте свої емоції в ці моменти. Як ставилися до вашої пошукової діяльності рідні?
- Прочитай, що потрібно для того, щоб здійснити відкриття.

спостерігати замислюватися багато читати не боятися експериментувати шукати інформацію цікавитися бути уважними досліджувати

- Вибери з хмари слів кілька рис і дій, притаманних тобі, і продовж речення.
Я можу бути винахідником / винахідницею, оскільки...
- Кишенька слів
- Відкрій для себе різні значення одного слова.

Коник

§17. Я пишу статтю

- Чи читаєте ви та ваші рідні паперові газети й журнали? Чи шукаєте новини й інформацію про те, що вас цікавить, в інтернеті? Якому способу віддаєте перевагу? Чому?
- Прочитай дві статті, які написав Остап про одне відкриття. Здогадайся, яка з них призначена для шкільної газети, а яка – для дитячого журналу. Добери до кожної заголовок. Чи можуть вони бути однаковими?

Мене звали Остап. Я живу на Полтавщині, у селі Більськ. Біля нашого села археологи щороку проводять розкопки, бо тут раніше жили скіфи. Цього року знайшли ось такий перстень.

У археологів на Перещепині античний перстень. На ньому керує колісницею з пар...

- Створи свою статтю про відкриття в галузі науки, освіти, мистецтва.
- Домовтеся з друзями, які займаються наукою, проміркуйте, як швидко поширити твою статтю.

Розділ 1 Інформація навколо мене

Є інформація, яка має велику цінність у конкретний момент часу. Наприклад, термінове повідомлення. Про таку інформацію кажуть, що вона на вагу золота.

- Уяви, що інформація, якою ти користуєшся впродовж дня, зникає. Як ти почуватимешся? Без якої інформації ти обійдедешся, а зникнення якої може створити проблеми? Наведи приклади.
- Уважно роздивись етикетку на банці з фарбою. На яку інформацію слід звернути увагу перед її використанням? Чому вона необхідна?

Емаль алкідна по дереву та металу
для зовнішніх та внутрішніх робіт
термін придатності вересень 2031

Працюємо з комп'ютером

Створюємо пам'ятку

Пригадай правила поведінки в комп'ютерному класі. Придумай символи для їх позначення. Пригадай, як у текстовому редакторі вставити в текст зображення. Створи у класі набір пам'яток. Символи намалюйте на папері (А) або в графічному редакторі (Б) і вставте в текстовий документ. Роздрукуйте пам'ятки і не забувайте виконувати правила!

Не їж за комп'ютером

Тема 1. Подорожуємо і відкриваємо світ

Осінні мандри

Чарівниця осінь причепурює кожне місто й селище: перетворює дерева на різнобарвні букети, чіпляє на них намисти з яскравих пелюсток, запалює воєники клумб. Поманюймо осінніми шляхами різних країн.

Об'єднайтеся в групи. Пригадайте, що ви знаєте про столицю Франції, та розкажіть одне одному.

Дорога за небокрай

Сучасний художник **Олег Шупляк** пише особливі картини — **двовори**. Вони мають подвійний, а інколи й потрійний зміст.

Роздивися уважно його картину **"Паризька осінь"**.

Дальній план

Середній план

Передній план

Спершу згадаєш, що на картині осінь горює, спрямована вдалечінь. Але придивившись, ми бачимо вівитку Парижа — Ейфелеву вежу.

Художник детально промальовує **передній план** — те, що ближче до глядача. Те, що далі, менш чітко — це **середній і дальній плани**.

- За допомогою чого художник зображив елементи конструкції вежі?
- Як митець змальовує дерева — показує кожен листочок чи лише обриси крон?

Символи Франції

Послухай пісню **"Під небом Парижа"** у виконанні французької співачки **Едіт Піаф**. Слухаючи її глибокий сильний голос, уявляй, що ти гуляєш вулицями цього старовинного міста.

Сходинки в осінь

Розглянь пейзаж **"Містечок в осінньому парку"** сучасного митця **Олега Щербакова**.

- Знайди на картині передній, середній і дальній плани.
- Чим схожі картини О. Шупляка та О. Щербакова?

Що далі сходинки, то більше вони звуваються.

Малюємо вулицю

Зображення на картинах об'ємне, ніби справжнє: так і кортить пробігти сходами, зазирнути під місточок, подивитися вдалечінь. Досягають цього художники завдяки законам перспективи.

Перспектива — спосіб зображення просторових об'єктів на площині, який ураховує, що віддалені об'єкти ми бачимо не такими, як ближні.

Законои перспективи

Ближні об'єкти

- Зображуються нижче.
- Детальні.
- Більші, ширші.
- Чіткі контури.
- Яскраві.

Віддалені об'єкти

- Зображуються вище.
- Узагальнені.
- Менші, вузкі.
- Розмиті контури.
- Бліді.

Лінія горизонту

Як осінь прикрасила твоє рідне місто / село? Намалюй вулицю, яка зараз видається особливо ошатною. Не забувай про закони перспективи.

Тема 1. ПОДОРОЖУЄМО І ВІДКРИВАЄМО СВІТ

використовують для догляду за одягом, приміщеннями, автомобілями, миття посуду тощо.

почав задихатися.

Прибираючи, Степан перекинув коробку Невідомий порошок, що був у ній, потрапив хлопчику в очі.

Правила поведінки із засобами побутової хімії

- Зберігай засіб окремо від харчових продуктів.
- Користуйся захисними рукавичками, маскою, окулярами. Після роботи із засобом ретельно вмий руки.
- Не розбризкай аерозоль поблизу вогню.
- Не пий і не कुштуй нічого з пляшок та банок, уміст яких тобі не відомий.

2. На пакуваннях засобів побутової хімії зображені символи, які попереджають про можливу небезпеку. Прочитай, що вони означають.

Легкозаймистий. Такі речовини легко залягаються, їх не можна розпалювати біля вогню, небезпечно вдихати.

Шкідливий. Засіб містить небезпечні для здоров'я людини речовини.

Ідкий. Може викликати опік і серйозні ураження шкіри, подразнення очей, запалення дихальних шляхів.

Небезпечний для довкілля. Містить речовини, що створюють загрозу для природи.

Слід бути обережними з такими засобами: не допускати потрапляння їх в очі, ніс, рот, на шкіру.

- Із дозволу дорослих і за їхньої участі ознайомся з інформацією на пакуваннях засобів побутової хімії. Про що повідомляють виробники? Розкажи.

Кожен підручник розкриває інтегровану тему в новому ракурсі

Я досліджую світ

Мистецтво

Перевір себе

- Згадайте все, що знаєте про речення та словосполучення. Оформіть цю інформацію у вигляді мапи думок на дошці або на ватмані.
- За запропонованою схемою складі речення про славне українське минуле.
- Спиши, розставляючи розділові знаки. Познач звертання.
 - Мамо їде вже зима... (Лєся Українка)
 - Який ти красень Києве ти мій в убранны осені! (В. Сосюра)
- Визнач істинне твердження.
 - Однорідні члени речення – це члени речення, які виконують у ньому однакову роль, вони рівноправні й не залежать одне від одного.

Хто – фейкороб, а хто – правдолюб?

Вогняна стихія бушувала всю ніч!
Вогонь не лишив каменя на камені!

ЖАХЛИВА ПОЖЕЖА ЗНИЩИЛА КІВ'ЯРИНО

КАВ'ЯРИНО!

Здається, у новинах перебільшили проблему...

А навіщо?

Пригадай і йди вперед

Зосередься та пригадай:

- що ти знаєш про істинні та хибні висловлювання;
- які є основні алгоритмічні структури;
- як скласти програму для виконавця "Кенгуру".

svitdovkola.org/inf4/test2

Алгоритми та програми

- Знайди серед висловлювань хибні. Перетвори їх на істинні за допомогою частки "не".
 - А Усі ящірки літають.
 - Б Усі літаки літають.
 - В Усі птахи літають.
 - Г Усі ссавці літають.
- Василь домовився з друзями піти в неділю на ковзанку, але за умови, що він знайде свої ковзани. Склади істинне висловлювання про Василя, використовуючи слова "якщо" й "то".
- Олексійко загадав твірину на літеру

Розділ 2

- Розташуй вказівки у правильній послідовності.
 - Оформи матеріали у вигляді презентації.
 - Обери тему проекту.
 - Презентуй роботу в класі.
 - Збери необхідний матеріал.

Працюємо з комп'ютером

Складаємо програми

- Склади програму для виконавця "Кенгуру", виконавши яку, він намалює літеру "Ч".
- Який буде результат виконання програми, якщо перед тим, як її виконати, Кенгуру стоїть посередині поля і дивиться ліворуч?
- Зміни програму із завдання 1 так, щоб Кенгуру намалював чотири літери "Ч" у ряд.
- Здай завданням виконати, складений для того, щоб Кенгуру

Пригадай і йди вперед

svitdovkola.org/art4/2026/28

Сьогодні ти матимеш нагоду показати, скільки всього цікавого ти вже знаєш про мистецтво. А ще – розповісти про свої малюнки, якими ти найбільше пишаєшся.

Погортай підручник. Пригадай, картини яких художників і художниць ми роздивлялися цього семестру. Які стильові особливості ти помітив/помітила? Назви авторів цих картин.

А зараз запрошую всіх на концерт, де кожен і кожна зможе побувати в ролі конференсьє – оголошуватиме виступи унаслідок концерту. Вдалі прем'єри!

- Упізнай рондо й варіації. Який твір тобі найбільше сподобався? Як ти оголосиш його на концерті, щоб привернути увагу слухачів і слухачок?
- Намалюй музикограму до одного з почутих творів.
- Розглянь картини. Добери музику до однієї з них: знайди фрагмент в інтернеті або ж наспівай мелодію (можеш навіть придумати власну). Оголоси свій виступ.

Човкетарце. Вовк

Сьюзан Вілер. Олівер і м'ятні ліки

Згадайте ритмічну послідовність із пунктирним ритмом. Зіграйте її разом. Які музичні інструменти краще обрати для виконання цієї мелодії? А може, плескати й притупувати? Спробуйте кілька способів, найкращий і покажіть у класі.

Дитячому піаніно чи ксилофоні мелодію. Доберіть інші музичні інструменти та придумайте акомпанемент. Хто вестиме мелодію, а хто акомпанувати? Зіграйте дуетом.

До - до - ре - ре - мі - мі - фа, соль-соль - ля - ля - сі - сі - до.

Підсумуй вивчене

- Родина Іринчи вирішила здійснити сходження на гору Пікуй. Обчисли висир, і дізнаешся, яка її висота в метрах.
(21 658 : 7 – 3 002) + 7 896 : 6
- Іринчин брат Давид довідався, що неподалік є водоспад Шипіт, і запропонував відвідати його. Дорогою мама розповіла дітям легенду.

Був собі музикант на ім'я Шипіт, який знав безліч казок, переказів та легенд. Він мандрував від міста до міста, від села до села, співав свої пісні, розповідав історії, і скрізь його радо приймали та зазвали слухати.

Минули роки, і от настав час старому Шипіту покидати цей світ. Повернувся він у рідний край і почув шум водоспаду. Сів мандрівник біля нього й почав переповідати всі історії, які знав. Довго сидів старий, схилившись до води... А вранці люди побачили, що Шипіт зник. Відтоді кажуть, що той, хто уважно слухає, може, постоявши біля водоспаду, почути всі оповідки, легенди й пісні, які знав цей чудовий музикант. Бо хто вміє слухати – почує.

Які твердження істинні, а які хибні?

 - Гору Шипіт назвали на честь мандрівного музиканта.
 - Блукаючи світом, Шипіт збирав лікарські рослини.
 - Мандрівник знав багато казок, переказів, легенд.
- Давид сказав Ірині: "Кожна людина має знати своє минуле". Чи погоджуєшся ти з думкою хлопчика? Чому?
- Іринчин батько наполягав, що вони обов'язково мають завітати в село Біласовицю, у якому збереглися давні традиції бійків. Тут готують сир із неповторним смаком – солодку бринзу. А які традиції збереглися у твоєму місті/селі? У родині? Розкажи про них.
- Мешканка села, з якою познайомилися туристи, запропонувала їм поїсти крумплі. Чим вона пригостила родину? Що тобі відомо про цей коренеплід? Розкажи.
- Мандрівники вже збиралися додому, коли Давид зауважив, що господиня часто чаєє й очі в неї сльозяться. Які поради може дати їй хлопчик?
- Зроби штамп із картоплі та задекоруй відбитками рушник, сумку або одяг (з дозволу рідних). Скористайся фото- або відеонструкцією: svitdovkola.org/4/porobka6

70 Тема 2 • МАШИНА ЧАСУ 71

Забезпечуємо в підручниках формувальне оцінювання

Навчально-методичне забезпечення підручників

▶ календарно-тематичне планування уроків

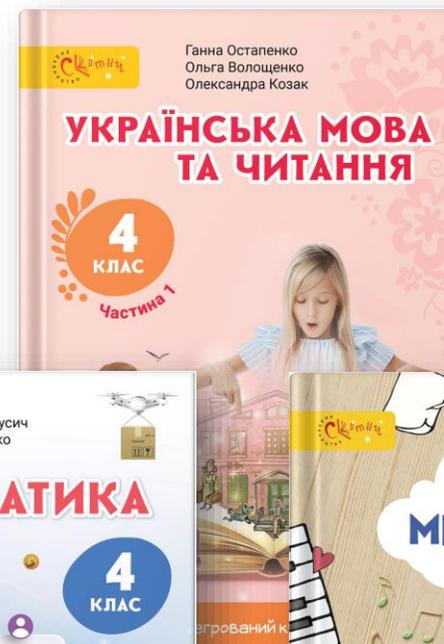
▶ робочий зошит

▶ інтернет-підтримка на сайті svitdovkola.org

- конспекти уроків
- методичні матеріали
- навчальні презентації
- інтерактивні завдання
- матеріали для роздрукування
- та багато іншого

До кожного
підручника —
повне методичне
забезпечення
на сайті

svitdovkola.org/metodic

Обирайте комплект підручників видавництва “Світлич”!

Електронні [версії](#) підручників завантажуйте на сайті

svitdovkola.org/books/4-2026